

(Note: Please fill subject code and paper ID on OMR)

ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਰਸ

ਮਾਨਵ ਮੂਲਾਂ ਔਰ ਵਿਵਸਾਧਿਕ ਨੈਤਿਕ ਸ਼ਿਕਾ ਮੌਂ ਏਕ ਆਧਾਰਮੂਲ ਪਾਠਕਮ

A Foundation Course in Human Values and Professional Ethics

Note:

- Each Question is given in all three languages (Punjabi, Hindi & English). Students are required to choose any ONE language throughout the exam.
- This question paper contains three sections. SECTION-A contains Objective type questions, SECTION-B contains short type questions and SECTION-C contains descriptive type questions.
- Attempt all questions.

ਭਾਗ-ਓ

ਭਾਗ-ਅ

Section A

10x1

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ 10 ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ।
 ਇਸ ਭਾਗ ਮੈਂ 10 ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਤੱਤਰ ਦੇਨਾ ਅਨਿਵਾਰ੍ਧ ਹੈ।
This section contains 10 objective type questions. Attempt all questions.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ਓ) ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅ ਰਿਕਤ ਸਥਾਨ ਭਰੋ: Q1.a. Fill up the blanks:

- ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਇੱਛਾ ਨਿਰਤਰ ਸੁਖ ਅਤੇ..... ਹੈ।
 ਮਾਨਵ ਕੀ ਮੂਲ ਚਾਹਨਾ ਨਿਰਤਰ ਸੁਖ ਔਰ ਹੈ।
 The basic aspiration of human being is continuous happiness and..
- ਸਰੀਰ ਇਕ ਜੜ ਇਕਾਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਇਕ..... ਇਕਾਈ ਹੈ।
 ਸ਼ਰੀਰ ਏਕ ਜੱਡ ਇਕਾਈ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਮੈਂ (ਸਥਾਨ) ਏਕ ਇਕਾਈ ਹੈ।
 The Body is a material unit while the Self is the unit.
- ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਹੁਨਰ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਹਨ।
 ਮਾਨਵ ਮੂਲਾਂ ਔਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਿਕਾ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਹਨ।
 Human values and production skills are to each other.
- ਉਪਰ ਸੱਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ।
 ਸੰਬੰਧਾਂ ਮੈਂ ਸਮਸਥਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਪਰ ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
 Doubt on is the cause of problems in relationship.
- ਨੈਤਿਕ ਵਿਹਾਰ ਹਰ ਕਿੱਤੇ/ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
 ਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਹਰ ਏਕ ਵਿਵਸਾਧ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
 Ethical conduct is the need in every profession.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ਅ) ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ: ਪ੍ਰਸ਼ - 1 ਬ ਸਹੀ/ਗਲਤ ਭਰੋ | Q1.b. Write True/ False:

- ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਸੀਮਿਤ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
 ਜੀਵਨ ਕਾ ਲਕਘ ਅਸੀਮਿਤ ਸੁਵਿਧਾ-ਸੰਗਰੀ ਹੈ।
 The aim of life is to accumulate unlimited wealth.
- ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇਕ ਕਦਮ ਹੈ।
 ਪਰਿਵਾਰ ਮੈਂ ਵਿਵਸਥਾ ਸਮਾਜ ਮੈਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀ ਸੀਫੀ ਹੈ।
 Harmony in the family is a step to the harmony in the society.

3. ਪ੍ਰਾਣ ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਚੇਤਨ ਇਕਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।
ਪ੍ਰਾਣ ਔਰਾ ਪਦਾਰਥ ਮੈਂ ਚੈਤਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ।
Plants and material things do not have the sentient (conscious) entity.
4. ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਿਰਭੈਅਤਾ ਮਾਨਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।
ਸਮਾਜ ਮੈਂ ਅਮਧਾ ਮਾਨਵ ਲਕਾਨ ਕਾ ਏਕ ਮਾਗ ਹੈ।
Fearlessness in society is one of the comprehensive human goals.
5. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ।
ਪ੍ਰਕਤਿ ਸਤਤ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਇਕਾਇਆਂ ਕਾ ਸਮੂਹ ਹੈ।
The nature is a collection of constantly conflicting entities.

ਭਾਗ-ਅ ਭਾਗ -ਬ Section B 5x4

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਸ ਭਾਗ ਮੈਂ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਿਵਾਰ੍ਯ ਹਨ।

There are five questions in this section. Attempt ALL questions.

2. ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਮੁਢਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵ ਕੋ ਮੂਲਾਂ ਵਿਖਾ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਕੋਈ ਤੀਨ ਆਧਾਰਮੂਤ ਵਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਸਮਝਾਇਏ।
Explain any three basic guidelines for a proposition to qualify for Value Education with examples.
3. ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਭੇਤਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਗਿੜਾਟਾਂ ਭੇਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮੀਤ ਕਿਵੇਂ ਹਨ।
ਸਰੀਰ ਕੇ ਲਿਏ ਆਵਥਕਤਾਵਾਂ ਕਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਤੇ ਹੁए ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ ਆਵਥਕਤਾਵਾਂ ਕਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਮੌਤਿਕ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀਮਿਤ ਕਿਸ ਤਰਹ ਸੇ ਹੈਂ?
Classify the needs of the Body with examples. How are the physical facilities required to fulfil them limited in quantity?
4. ਕਿਤੱਤਮੁੱਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ।
ਵਾਕਾਵਿਗ੍ਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਮੈਂ ਯਾਗ੍ਨਿਆਤਾ ਸੇ ਆਪ ਕਿਥਾ ਸਮਝਾਤੇ ਹਨ? ਤਥਾਂਗਾਂ ਮੈਂ ਇਸਕਾ ਕਿਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਗਾ ਇਸਕੇ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀਜਿਏ।
What do you understand by competence in professional ethics? Give two examples of its implications in industry.
5. ਭੇਦ (ਵਖਰੇਵਾਂ) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਮਾਨਵ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।
ਮੈਂਦੁਆਰ ਸੇ ਆਪ ਕਿਥਾ ਸਮਝਾਤੇ ਹਨ? ਇਸਦੇ ਮਾਨਵ ਕਾ ਅਪਮਾਨ ਕਿਸ ਤਰਹ ਹੋਤਾ ਹੈ?
What is differentiation? How does it lead to disrespect of a human being?
6. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਆਵਰਤਨਸ਼ੀਲ (ਮੁੜ ਵਰਤੋ ਯੋਗਤਾ) ਨੂੰ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਕਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
ਪ੍ਰਕਤਿ ਮੈਂ ਆਵਰਤਨਸ਼ੀਲਤਾ (ਚਕੀਤੀਕ੍ਰਮ) ਕੋ ਕੋਈ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਕਰ ਸਮਝਾਇਏ।
Explain the recyclability in nature with any two examples.

इस भाग विच पंज प्रश्न हन। सारे प्रश्नां दा उत्तर देणा लाज्जमी है।

इस भाग में पांच प्रश्न हैं। सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

There are five questions in this section. Attempt ALL questions.

प्रश्न 7. किसे इक प्रश्न दा उत्तर दिउः प्रश्न 7. किसी एक भाग का उत्तर दें Q7. Attempt any one part:

- a. महिज सदीकृती तें की भाव है। विआधिका करो। आपहे आप बारे उदारताएँ लै के सप्तस्त करो कि उहाडे लटी महिज सदीकृती महिज तें समिर है।

सहज-स्वीकृति से आप क्या समझते हैं? विस्तार से समझाइए। अपने बारे में तीन उदाहरण लेते हुए समझाइए कि सहज स्वीकृति आपके लिए सहज और स्थिर है।

What do you mean by natural acceptance? Explain. Take any three examples about you to explain that your natural acceptance is innate and invariant.

- b. मानवी जीवन दे वैध-वैध पर्यारों दी विआधिका करो। वरउमान समिती फ़िच मानवी जीवन दे वैध-वैध पर्यारों दा आलेचनामक भुलांकण करो।

मानव के जीने के सभी विभिन्न स्तरों को समझाइए। इन विभिन्न स्तरों पर मानव के जीने की अभी की स्थिति का सूक्ष्मता से मूल्यांकन कीजिये।

Explain the different levels of human living. Critically evaluate the current state of human living at different levels.

प्रश्न 8. किसे इक प्रश्न दा उत्तर दिउः प्रश्न 8. किसी एक भाग का उत्तर दें Q8. Attempt any one part:

part:

- a. मनुष लटी जाणन, मनौन, पढ़ाणन ते निरवाह करने सीअं किरिआवां बारे जाणकारी दिउ? मैं(सहै) सरीर दे सहि-असतित्तव दे रूप विच उपरकड़ किरिआवां नुं किवें अमल विच लिआउंदा है?

मानव के लिए जानने, मानने, पहचानने और लियाह करने की क्रियाओं को समझाइए। मैं(स्वयं) शरीर के सह-अस्तित्व के रूप में उपरोक्त क्रियाओं को कैसे लिष्पादित करता है? समझाइए।

Explain the activities of knowing, assuming, recognizing and fulfillment for a human being. Discuss how the Self executes these activities in co-existence with the Body.

- b. सिहउ तें की भाव है? की सहै ते सरीर दे सहि-असतित्तव नुं समझे बिना सिहउ नुं समझिका जा सकदा है? इस मुँदे नुं सिहउ संबंधी वरउमान यारहावां दे संदरब विच सप्तस्त करो। 'स्वास्थ्य' से क्या अभिप्राय है? क्या स्वयं और शरीर के सह-अस्तित्व का समझे बिना स्वास्थ्य को समझा जा सकता है? इस मुद्दे को 'स्वास्थ्य' की वर्तमान धारणाओं के सन्दर्भ में समझाइए।

What is meant by 'Health'? Can it be understood without understanding the co-existence of the Self and the Body? Discuss this issue in the context of present day notions of health.

प्रश्न 9. किसे इक प्रश्न दा उत्तर दिउः प्रश्न 9. किसी एक भाग का उत्तर दें Q9. Attempt any one part:

- a. संबंध विच भावां दी सुची बणाओ। मानवी संबंध दा आपार की है? इसनुं संक्षेप विच परिभासित ते सप्तस्त करो।

संबंध में भावों की सूची बनाइये। मानव संबंध का आधार क्या है? इसको परिभाषित करते हुए संक्षेप में समझाइए।

List down the feelings in relationship. What is the foundation of human relationship? Define and explain briefly.

b. सुरक्षिया ते: उहाड़ा की भाव है? सुरक्षिया नु यकीनी बहाउण लषी अंज प्राप्ति दुआरा कीते जा सकण वाले उपरालियां बारे सुझाए दिए।

सुरक्षा से आपका क्या अभिप्राय है? आज के प्रशासन के लिये 'सुरक्षा' को सुनिश्चित करने के लिए कुछ कार्यक्रमों को सुझाइये।

What do you mean by Suraksha (preservation)? Suggest some programs that can be taken up by the administration today to ensure Suraksha.

प्रश्न 10. किसे एक प्रश्न दा उत्तर दिए: प्रश्न 10. किसी एक भाग का उत्तर दें Q10. Attempt any one part:

a. प्रकृति नु समझना ज़रूरी किउँ है? असिहे कोटी चार उदाहरण दिए जनुं विच प्रकृति साडे रोजाना जीवन नाल संबंधित होवे।

प्रकृति को समझना महत्वपूर्ण क्यों है? कोई चार उदाहरण यताइए, जिनमें यह (प्रकृति) हमारी दैनिक जीवन से सम्बंधित हो।

Why is understanding Nature important? Give any four instances in which it relates to our daily life.

b. प्रकृति दीआं चार अवस्थावां विच किरिआवां नु उदाहरण सहित सप्लान करो।

प्रकृति की चार अवस्थाओं में कियाओं को उदाहरण की सहायता से समझाइए।

Explain the activities in the four orders of Nature with the help of examples.

प्रश्न 11. किसे एक प्रश्न दा उत्तर दिए: प्रश्न 11. किसी एक भाग का उत्तर दें Q11. Attempt any one part:

a. सरबांगी उक्नीकां दे विकास लषी मापदंड की घन? सप्लान करो।

समग्र तकनीकी के विकास के मापदंड क्या हैं? समझाइए।

What are the criteria to guide the development of holistic technologies? Explain.

b. समाज दे पैयर उपर वरउमान सधिति उँ इंद्रिय सधिति उँक पर्हुचण लषी किहङ्गे-किहङ्गे कदम चुँके जा सकदे हन?

समाज के स्तर पर, वर्तमानस्थिति से वाछित-स्थिति तक संक्रमण के लिए क्या संभावित उपाय हो सकते हैं? समझाइए।

What could be the possible transition steps at the level of society to take it from the present state to the desired state? Explain.